

Edin Arnaut* • Jelena Ljubas Ćurak**

KONVERGENCIJA BOSNE I HERCEGOVINE PREMA EU - PRIMJENA KOMPARATIVNE ANALIZE SEKTORSKE USKLAĐENOSTI EKONOMIJA

CONVERGENCE OF BOSNIA AND HERZEGOVINA TOWARDS THE EU - APPLICATION OF COMPARATIVE ANALYSIS OF SECTORAL COMPLIANCE OF ECONOMIES

Sažetak

Države koje prolaze kroz tranzicijski proces, a žele postati članicom Europske unije, moraju postići određeni stepen sektorskog usklađivanja ekonomije sa ekonomijom Europske unije u funkciji konvergencije prema EU na makroekonomskoj razini. Cilj istraživanja u radu je problematiziranje značaja ispunjavanja uvjeta i kriterija konvergencije za ulazak u Europsku uniju, kroz analiziranje sektorske kompatibilnosti ekonomije Bosne i Hercegovine sa ekonomijom Europske Unije, primjenom metode komparativne analize. U nastavku rada prezentirana je komparativna analiza ekonomske strukture Bosne i Hercegovine i ekonomije Europske unije, a s ciljem određivanja njihove strukturne usklađenosti. Primjena Krugmanovog indeksa specijalizacije i Balassin indeksa specijalizacije rezultirati će jasnijom i preglednijom komparativnom analizom strukturne usklađenosti bosanskohercegovačke ekonomije u odnosu na ekonomiju Europske unije.

Ključne riječi: komparativna analiza, sektorska usklađenost, makroekonomski

---

Primljeno: 29.03.2021; Prihvaćeno: 06.05. 2021
Submitted: 29-03-2021; Accepted: 06-05-2021

* Prof. dr. Edin Arnaut, Sveučilište/Univerzitet "VITEZ", Vitez;
edin.arnaut@unvi.edu.ba; e_arnaut@yahoo.com

** Doc. dr. Jelena Ljubas Ćurak, Sveučilište/Univerzitet "VITEZ", Vitez;
jelena.ljubas@unvi.edu.ba

indikatori, Krugmanov indeks specijalizacije, Balassin indeks specijalizacije, Bosna i Hercegovina, EU.

Abstract

Countries in transition which want to become members of the European Union, must achieve a certain degree of sectoral harmonization of the economy with the economy of the European Union in the function of convergence with the EU at the macroeconomic level. The aim of the research is to problematize the importance of meeting the conditions and criteria of convergence for accession to the European Union, the analysis of sectoral compatibility of the economy of Bosnia and Herzegovina with the economy of the European Union, the method of comparative analysis. In the continuation of the paper, a comparative analysis of the economic structure of Bosnia and Herzegovina and the economy of the European Union is presented, with the aim of determining their structural harmonization. The application of the Krugman Specialization Index and the Balassin Specialization Index will result in a clearer and more transparent comparative analysis of the structural alignment of the BiH economy with that of the European Union.

Key words: *comparative analysis, sectoral compliance, macroeconomic indicators, Krugman specialization index, Balassin specialization index, Bosnia and Herzegovina, EU.*

1. UVOD

Problem europskih integracija s kojima se susreću zemlje u razvoju, kao što je Bosna i Hercegovina, ima za posljedicu smanjenje dinamike pristupa sektora privrede europskim integracijama. Unutarnje funkcioniranje zemalja kroz nepravilno upravljanje ekonomskim politikama, nedovoljna samostalnost u pravcu rukovođenja i donošenja odluka, neispunjavanje rokova, vodi prema negativnim posljedicama u integracijskom procesu za pojedine države. Ulazak Bosne i Hercegovine u europske integracije iziskuje ispunjavanje kriterija konvergencije, a s ciljem smanjenja dispariteta između privreda, odnosno potrebno je odrediti stupanj relativne specijalizacije odnosa između privreda na bilateralnoj razini. Cilj istraživanja sektorske usklađenosti privreda na bilateralnoj razini Bosne i Hercegovine i EU-28 i EU -5, jeste istražiti u kojem polju sektorske usklađenosti, a primjenom komparativne analize Balassa indeksa i Krugman indeksa specijalizacije, možemo dati odgovor na pitanje da li Bosna i Hercegovina ide „u korak“, odnosno paralelno s razvojem pojedinih sektora privrede EU-28 i EU-15. Balassa indeks i Krugman indeks kao mjere relativne specijalizacije, čine dobijeni rezultat jednostavnijim i preglednijim u odnosu na druge indekse specijalizacije.

2. KRITERIJI KONVERGENCIJE

Kriteriji konvergencije definirani i utvrđeni Ugovorom iz Maastrichta imaju za cilj približiti i uskladiti monetarnu i fiskalnu politiku pojedinih zemalja Europskoj Uniji. Ugovorom iz Maastrichta definirani su kriteriji konvergencije, a znamo da pojam

konvergencija označava uzajamno zbližavanje, približavanje varijabli pojedinih zemalja određenom cilju. Svrha kriterija konvergencije jeste uskladiti monetarne i fiskalne kriterije pojedinih zemalja, prema kriterijima utvrđenih Ugovorom iz Maastrichta. Da bi neka država bila dio Europske Unije, odnosno Europske monetarne unije (EMU) mora zadovoljiti kriterije konvergencije, kako bi bila spremna za euro. Mnoge zemlje, naročito zemlje u razvoju imaju problem s održavanjem kriterija konvergencije, npr. Grčka, Italija i Portugal imaju problem s održavanjem konvergencije, iako su uspjele zadovoljiti nominalne kriterije (Kandžija, Cvečić, 2008:195) Treća faza pristupanja Evropskoj Monetarnoj Uniji obavezuje buduće članice da prije uvođenja eura ispune sljedeće kriterije nominalne konvergencije:

- visok stepen stabilnosti cijena; stopa inflacije ne smije biti veća od 1,5 % u odnosu na stopu inflacije u tri države članice EU s najstabilnijim cijenama;
- budžetski deficit ne smije iznositi više od 3 % BDP-a, a javni dug više od 60 % BDP-a;
- učešće u evropskom monetarnom sistemu najmanje dvije godine; nominalne dugoročne kamatne stope ne smiju iznositi više od 2 % u odnosu na kamatne stope tri države članice EU s najnižom stopom inflacije (Direkcija za europske integracije, 2019).

Kriteriji konvergencije poznati kao kriteriji nominalne konvergencije iz Maastrichta obuhvataju kriterije i monetarne i fiskalne politike. Monetarne kriterije (stabilnost cijena i kamatne stope), kao i fiskalne kriterije (javni dug i proračunski deficit). Mnogi teoretičari smatraju da za ulazak u eurozonu, za uvođenje eura nije dovoljna nominalna nego i realna konvergencija. Osim kriterija nominalne konvergencije, zemlja je obavezna i na ispunjavanje kriterija realne konvergencije, koja eksplicitno potiče ekonomski razvoj, kao i približavanje stupnja razvijenosti tranzicijskih zemalja razvijenim zemljama Europske Unije. Za razliku od nominalne konvergencije koja se može postići i na administrativan način u kratkom roku, realna ekonomska konvergencija ostvaruje se na dugi rok procesom primjene odgovarajuće ekonomske politike, strukturalne reforme i ekonomske institucionalizacije. To se prati pomoću pokazatelja kao što su GDP per capita, prosječna razina nadnica, paritet kupovne moći, raspodjela dohotka, stopa nezaposlenosti, proizvodnost rada, realni devizni tečaj i odnos cijena domaćih i inozemnih dobara, udio poljoprivrede u GDP-u, struktura zaposlenosti, saldo i struktura vanjske trgovine itd. (Marić, 129). Ispunjenje kriterija nominalne i realne konvergencije za pristupanje eurozoni nisu u potpunosti dovoljni, te je zemlja osim kriterija realne i nominalne konvergencije obavezna ispuniti i kriterije strukturne konvergencije. Kriteriji strukturne konvergencije uključuju:

- realnu i finansijsku otvorenost
- mobilnost faktora proizvodnje
- visok udio međusobne trgovine (između zemalja EU i tranzicijskih zemalja)
- sličnosti ekonomskih struktura zemalja (Bilas, 224)

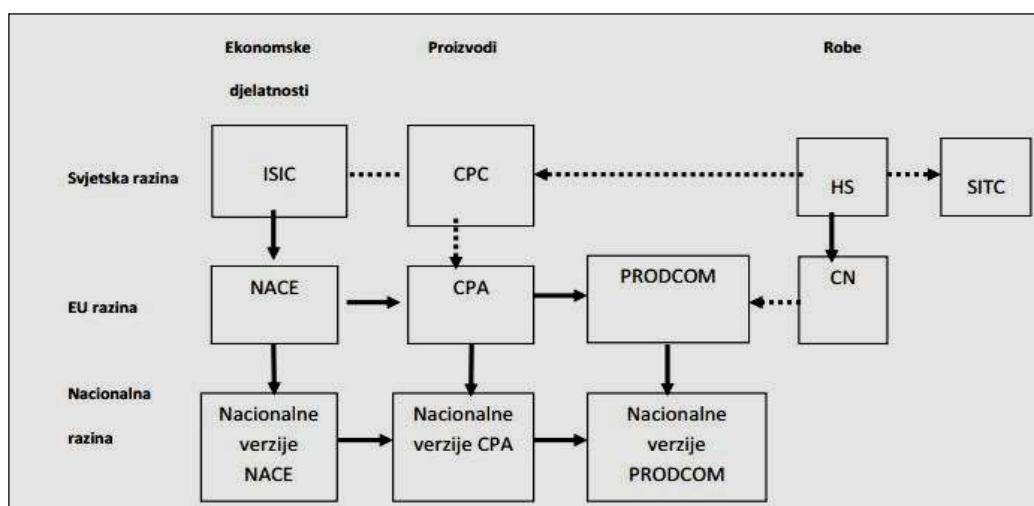
Strukturna konvergencija utvrđena Ugovorom iz Maastrichta, utvrđuje kriterije konvergencije, koje se odnose na sve zemlje Europske Unije ali i buduće članice Europske Unije. Kriteriji se odnose na otvorenost privrede, ali i približavanje ekonomske strukture Evropskoj Uniji, a sve u cilju smanjenja dispariteta i približavanje varijabli Evropskoj Uniji. Bosna Hercegovina kao zemlja u tranziciji u velikoj mjeri ne ispunjava

kriterije strukturne konvergencije. Prema mobilnosti faktora proizvodnje kapitala i radne snage, Bosna i Hercegovina je u zaostatku za visoko razvijenim zemljama. Evidentan je veliki odliv radne snage (mjereno koeficijentom migracije), potom učešće stranih direktnih investicija u BDP nije na zadovoljavajućoj razini, a sredstva se koriste u nenamjenske svrhe. Dugoročno posmatrano sve navedeno se odražava na usporavanje ekonomskog rasta i ekonomskog razvoja zemlje.

3. KOMPARATIVNA ANALIZA SEKTORSKE USKLAĐENOSTI PRIVREDE BOSNE I HERCEGOVINE I EUROPSKE UNIJE

Nakon što su u prethodnom dijelu rada prikazani kriteriji konvergencije, koji imaju za cilj smanjiti različitost privreda unutar Europske Unije, odnosno umanjiti sektorsku (ne)usklađenost privreda i na taj način doprinijeti smanjenju dispariteta, u cilju određivanja razine specijalizacije i komparativne analize sektorske usklađenosti privrede Bosne i Hercegovine i Europske Unije koristiti će se dva indeksa specijalizacije, a to su Krugmanov i Balassin indeks specijalizacije. Indeksi specijalizacije, za analizu sektorske usklađenosti koristiti će podatke, koji su javno dostupni na stranicama Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine i Eurostata za područje Europske Unije za vremenski period 2015-2017. godina. Utvrđivanje strukture sektora u cilju utvrđivanja indeksa specijalizacije uzima u obzir kvalifikaciju djelatnosti BiH 2010 i NACE 2. Cilj kvalifikacije djelatnosti putem NACE kao statističke kvalifikacije djelatnosti unutar EU, jeste temelj za prikupljanje velikog broja statističkih podataka, s ciljem usporedbe na razini EU, ali i na razini svjetske privrede. Razvoj NACE, datira još iz 1970-tih godina, tokom kojih se je kao određena statistička kvalifikacija nadograđivala i paralelno je pratila proces globalizacije. U odnosu na područje EU, postoje i različite druge kvalifikacije, kako na internacionalnoj, tako i na nacionalnoj razini, a kako je prezentirano na slici 1 (Statistički odjel kvalifikacija Ujedinjenih naroda).

Slika 1. Statistički odjel kvalifikacija Ujedinjenih naroda

Izvor: http://dissemination.bhas.ba/classifications/kd/KDBIH_2010_EU_NACE_h.pdf (pristupljeno 10.04.2021)

3.1. Krugmanov indeks specijalizacije [Krugman Specialisation index]

Nova ekonomska geografija razvoj proučavanja i ekspanziju djelovanja vezuje za početak 1990-tih godina. Kao jedan od glavnih utemeljitelja nove ekonomske geografije javlja se Paul Krugman. Dvije glavne pretpostavke modela nove ekonomske geografije na kojima počiva misija jeste sloboda izbora potrošača i težnja ekonomija obujma.

Indeks specijalizacije prema Paul Krugman-u koji je formuliran na način da se primarno izračuna postotak sektora „A“ u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti zemlje „x“ prezentiran u tabeli 1., kao i postotak djelatnosti „A“, u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti zemlje „y“ prezentirano u tabeli 1. Sumom apsolutne vrijednosti razlike svih sektora dolazimo do udaljenosti sektora zemlje „x“ u odnosu na sektore zemlje „y“. Vrijednost izračunatog koeficijenta 0, znači da zemlja „x“ ima sličnu strukturu sektora u odnosu na zemlju „y“, zemlja „x“ teži konvergenciji sektora u odnosu na zemlju „y“, dok veće vrijednosti označavaju stupanj divergencije zemlje „x“ u strukturi sektora i u konačnici outputa. Prema prezentiranim podacima u tabeli 2., vidljivo je da privreda Bosne i Hercegovine, prema kriteriju indeksa specijalizacije - Krugmanov indeks, koristeći metodu komparativne analize zemlje BiH, EU-28 i EU-15, rezultiraju stupnjem divergencije i heterogenosti unutar sektora privrede na višim razinama agregiranja.

Tablica 1. Udio pojedinih sektora privrede u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti 2015-2017.

Redni br.	ISIC Rev. 4/ NACE Rev. 2 Područja		2015.	2016.	2017.
BOSNA I HERCEGOVINA					
1.	A	Poljoprivreda, ribarstvo i šumarstvo	6,24	6,37	5,61
2.	B -E	Vađenje ruda, prerađivačka industrija, proizvodnja i snadbjevanje el.energijom, snadbjevanje vodom	18,6	19,23	19,9
2a.	C	Prerađivačka industrija	11,67	12,37	13,12
3.	F	Građevinarstvo	3,93	3,94	4,04
4.	G - I	Trgovina na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i posluživanja hrane	18,98	19,06	19,77
5.	J	Informacije i komunikacije	4,60	4,38	4,24
6.	K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	3,75	3,74	3,88
7.	L	Poslovanje nekretninama*	5,02	4,92	5,12
8.	M,N	Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3,61	3,73	3,58
9.	O -Q	Javna uprava, obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrb	17,99	17,16	16,54
10.	R - U	Ostale usluge	2,29	2,49	2,6
EU 28					
1.	A	Poljoprivreda, ribarstvo i šumarstvo	1,6	1,6	1,7
2.	B -E	Vađenje ruda, prerađivačka industrija, proizvodnja i snadbjevanje el.energijom, snadbjevanje vodom	19,4	19,5	19,6
2a.	C	Prerađivačka industrija	16,0	16,3	16,4
3.	F	Građevinarstvo	5,3	5,3	5,4
4.	G - I	Trgovina na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i posluživanja hrane	18,9	18,9	19,1
5.	J	Informacije i komunikacije	5,0	5,0	5,0
6.	K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	5,3	5,2	4,9
7.	L	Poslovanje nekretninama*	11,5	11,3	11,2
8.	M,N	Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	10,9	11,0	11,1
9.	O -Q	Javna uprava, obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrb	18,7	18,7	18,5
10.	R - U	Ostale usluge	3,5	3,5	3,5
EU 15					
1.	A	Poljoprivreda, ribarstvo i šumarstvo	1,4	1,4	1,5

2.	B – E	Vađenje ruda, prerađivačka industrija, proizvodnja i snabdjevanje el.energijom, snabdjevanje vodom	18,8	19,0	19,1
2a.	C	Prerađivačka industrija	15,6	15,8	16,0
3.	F	Građevinarstvo	5,2	5,2	5,3
4.	G – I	Trgovina na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i posluživanja hrane	18,6	18,6	18,8
5.	J	Informacije i komunikacije	5,0	5,0	5,0
6.	K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	5,4	5,2	5,0
7.	L	Poslovanje nekretninama*	11,8	11,7	11,6
8.	M,N	Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	11,2	11,3	11,4
9.	O – Q	Javna uprava, obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrb	19,1	19,1	18,9
10.	R – U	Ostale usluge	3,6	3,6	3,6

Izvor: Obrada autora prema <http://www.bhas.ba> ; <https://ec.europa.eu/eurostat/> (pristupljeno 10.04.2021)

Tablica 2. Udaljenost privrede Bosne i Hercegovine primjenom Krugmanovog indeksa specijalizacije

Udaljenost	2015	2016	2017
BiH – EU-28	19,34	18,91	17,87
BiH – EU-15	18,99	18,61	18,20

Izvor: Obrada autora

3.2. Balassa indeks specijalizacije [Balassa Specialisation index]

Balassa indekse specijalizacije utemeljio je mađarski znanstvenik Bela Balassa 1965. godine, s ciljem utvrđivanja komparativne prednosti zemlje „x“ u odnosu na zemlju „y“. Tokom vremena razvoja ekonomije u praksi, Balassa koeficijent je s vremenom ovisno o predmetu istraživanja, definirao različito područje primjene, ali sa svrhom utvrđivanje komparativnih prednosti. Stavljajući u omjer postotak sektora **A** u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti zemlje „x“ u odnosu na postotak sektora **A** u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti zemlje „y“. Vrijednost indeksa 1 podrazumijeva na isti udio dodane vrijednosti sektora u ukupnoj dodanoj vrijednosti. Vrijednost veća od 1, upućuje na specijalizaciju sektora zemlje „x“ u odnosu na zemlju „y“, a u konačnici vrijednost manja od 1 upućuje na nedostatak specijalizacije u pojedinom sektoru, koja rezultira divergencijom sektora zemlje „x“ u odnosu na zemlju „y“. Prema tablici 3. Balassin indeks specijalizacije BiH u odnosu na zemlje EU 28 i EU 15, reflektiraju većim vrijednostima koeficijenta u sektorima poljoprivrede, a što je prikazano u sektorima **A**.

Ono što se izdvaja promatrajući odnos BiH/EU28 i BiH /EU 15, jeste veći koeficijent specijalizacije u sektorima **A-poljoprivreda,ribarstvo i šumarstvo, u sektorima G-I - trgovina na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i posluživanja hrane, a** promatrajući manje područje istraživanja, komparaciju BiH u odnosu na EU 15. Sektori koji bilježe rast specijalizacije i komparativnu prednost bilježe i najveći broj uposlenih u ukupnoj dodanoj vrijednosti u

promatranom razdoblju, što se evidentira kao jedan od glavnih kriterija *strukturne konvergencije*.

Tablica 3. Ballasa indeks specijalizacije

BOSNA I HERCEGOVINA/EU 28			2015.	2016.	2017.
1.	A	Poljoprivreda, ribarstvo i šumarstvo	3,90	3,98	3,30
2.	B -E	Vađenje ruda, prerađivačka industrija, proizvodnja i snadbjevanje el.energijom, snadbjevanje vodom	0,95	0,98	1,01
2a.	C	Prerađivačka industrija	0,73	0,75	0,80
3.	F	Građevinarstvo	0,74	0,74	0,74
4.	G - I	Trgovina na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i posluživanja hrane	1,00	1,00	1,03
5.	J	Informacije i komunikacije	0,92	0,87	0,84
6.	K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0,70	0,72	0,79
7.	L	Poslovanje nekretninama*	0,43	0,43	0,45
8.	M,N	Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0,33	0,33	0,32
9.	O -Q	Javna uprava, obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrb	0,96	0,91	0,89
10.	R - U	Ostale usluge	0,65	0,71	0,74
BOSNA I HERCEGOVINA/EU 15			2015.	2016.	2017.
1.	A	Poljoprivreda, ribarstvo i šumarstvo	4,45	4,55	3,74
2.	B -E	Vađenje ruda, prerađivačka industrija, proizvodnja i snadbjevanje el.energijom, snadbjevanje vodom	0,99	1,01	1,04
2a.	C	Prerađivačka industrija	0,74	0,78	0,82
3.	F	Građevinarstvo	0,75	0,75	0,76
4.	G - I	Trgovina na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i posluživanja hrane	1,02	1,02	1,05
5.	J	Informacije i komunikacije	0,92	0,87	0,84
6.	K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0,69	0,72	0,77
7.	L	Poslovanje nekretninama*	0,42	0,42	0,44
8.	M,N	Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0,32	0,33	0,31
9.	O -Q	Javna uprava, obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrb	0,94	0,89	0,87
10.	R - U	Ostale usluge	0,63	0,69	0,72

Izvor: Obrada autora

4. ZAKLJUČAK

Prema prezentiranim rezultatima, kada se promatra evolucija udaljenosti privrede Bosne i Hercegovine u odnosu na privredu EU-28 i EU-15, jeste stupanj divergencije sektora privrede Bosne i Hercegovine u odnosu na ostale privrede. Krugmanov indeks specijalizacije, pokazuje da u velikoj mjeri egzistira različitost sektora privrede. U ukupnom BDP-u i prema broju zaposlenih u pojedinim sektorima, prerađivačka industrija i trgovina na veliko i malo zauzimaju najveću stavku, a što u odnosu na ostale sektore privrede predstavlja veći udio u ukupnom BDP-u, te se u konačnici razlikuje od strukture privrede Europske Unije, kao jednog od pokazatelja strukturne konvergencije.

Struktura zastupljenosti pojedinog sektora u ukupnom BDP-u, se u velikoj mjeri razlikuje u Europskoj uniji u odnosu na zemlje u razvoju kao što je Bosna i Hercegovina, što rezultira nižim stupnjem specijalizacije, divergenciji varijabli pojedinih privreda, a u konačnici postavlja se pitanje da li i na koji način funkcionira privreda jedne države, kao i da li promatrana država ide u pravom smjeru (EU integraciji) u kontekstu preispitivanja njezine misije i vizije.

Značaj funkcioniranja pojedinih država u procesu integracije prema Europskoj Uniji, određuje pravac i brzinu kretanja promatranih država prema integriranju u EU. Shodno tome, pravna i institucionalna uređenost svojim karakteristikama i pozitivnim djelovanjem rezultiraju funkcioniranjem pojedine zemlje u procesu integracije. Usklađenost zemlje u vanjskoj domeni nije moguća bez pravilne unutarnje uređenosti, a što eksplicite utječe na vanjsku uređenost, te u konačnici to predstavlja ključnu karakteristiku jedne zemlje u procesu strukturnog i realnog konvergiranja i integracije prema Europskoj Uniji.

LITERATURA

1. Bilas, V (2005), *Konvergencija tranzicijskih zemalja prema Europskoj uniji*, Zagreb: Ekonomski pregled: mjesečnik Hrvatskog društva ekonomista Zagreb, 56.
2. Ljubas Ćurak, J. (2019), *Komparativna analiza sektorske usklađenosti privrede Bosne i Hercegovine u odnosu na privredu Europske unije*. Vitez: Zbornik radova SKEI 2019, br. 8.
3. Kandžija, V, Cvečić, I. (2008), *Makro sustav Europske Unije*. Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Ekonomski fakultet.
4. Marić, Ž. (2015), *Mastrichtski kriteriji konvergencije s posebnim osvrtom na Bosnu i Hercegovinu*. Mostar: Mostariensia, časopis za humanističke znanosti, Sveučilište u Mostaru.
5. http://dissemination.bhas.ba/classifications/kd/KDBIH_2010_EU_NACE_h.pdf (pristupljeno 10.04.2021).
6. <http://www.bhas.ba/> pristupljeno 10. 12. 2020).
7. http://www.dei.gov.ba/default.aspx?langTag=bsBA&template_id=119&pageIndex=1 (pristupljeno 10.03. 2021).